

Gemeente Rotterdam

Bestuurs- en Concernondersteuning

Onderzoek en Business Intelligence

VRAGEN BEWONERSPARTICIPATIE OMNIBUSENQUETE 2021

Op verzoek van diverse afdelingen van de gemeente Rotterdam voert de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Business Intelligence jaarlijks in het begin van het jaar een Omnibussenquête uit onder Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar. Het betreft een enquête die naar eigen keuze schriftelijk dan wel via internet kan worden ingevuld, waarbij via aanvullend mondeling veldwerk door een gespecialiseerd extern bureau extra zorg wordt besteed aan voldoende respons onder Rotterdammers met een migratieachtergrond.

In de Omnibussenquête 2021 van OBI zijn wederom vragen opgenomen over de invloed van Rotterdammers op de plannen en de activiteiten van de gemeente (Vragenlijst A, vraag 2 tot en met 10), over samenwerking met de gemeente (Vragenlijst B, vraag 7 tot en met 11 en Vragenlijst E, vraag 10 tot en met 14) en over meedenken of meebeslissen over maatregelen in de leefomgeving (Vragenlijst D, vraag 29 tot en met 32). De respons op deze vier lijsten van de Omnibussenquête bedroeg voor lijst A en E 26%, en voor lijst B en D 29%, wat redelijk is voor enquêtes in een stad als Rotterdam. Dankzij een aantal veranderingen in de aanpak was de dalende trend in de respons de laatste jaren gekeerd; dit jaar is de respons echter helaas weer wat gedaald. De representativiteit van de respons is de laatste jaren door een veel grotere opbrengst van het aanvullend mondeling veldwerk onder Rotterdammers met een migratieachtergrond een stuk beter dan daarvóór, al blijven sommige bevolkingsgroepen (ieder jaar in vergelijkbare mate) ondervertegenwoordigd. Uitkomsten kunnen dan ook nog steeds goed vergeleken worden met uitkomsten uit eerdere Omnibussenquêtes.

De eerste drie paragrafen gaan over het uitoefenen van invloed op plannen en activiteiten van de gemeente in de eigen woonomgeving en in het algemeen. Hierover zijn in totaal negen vragen opgenomen in de A-lijst van de Omnibussenquête: drie over plannen en activiteiten in de eigen woonomgeving, de zelfde drie over plannen en activiteiten in het algemeen en drie over contact zoeken om invloed uit te oefenen.

Invloed op plannen en activiteiten van de gemeente in de eigen woonomgeving

De wens om meer invloed uit te oefenen op plannen en activiteiten van de gemeente

De helft (51%) van de Rotterdammers heeft de behoefte om meer invloed te kunnen uitoefenen op het gemeentebeleid in de eigen woonomgeving. 26% heeft die behoefte niet, en het resterende deel geeft aan hier geen mening over te hebben (23%).

Tabel 1   Wilt u meer invloed kunnen uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in uw eigen woonomgeving?

	2019	2020	2021
Ja	52%	49%	51%
Nee	21%	25%	26%
Weet niet / geen mening	27%	26%	23%

Rotterdammers van Nederlandse of westerse herkomst geven vaker aan invloed te willen uitoefenen op gemeentelijk beleid dan Rotterdammers van niet-westerse herkomst.

Communicatie van de gemeente over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen

Bijna de helft van de Rotterdammers (46%) vindt dat de gemeente niet duidelijk communiceert over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen in zijn of haar eigen woonomgeving. Slechts 22% van de Rotterdammers beantwoordt deze vraag positief. Eén op de drie (33%) heeft hier geen mening over.

Tabel 2 Vindt u dat de gemeente duidelijk communiceert over hoe u invloed kunt uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in uw eigen woonomgeving?

	2019	2020	2021
Ja	19%	20%	22%
Nee	48%	46%	46%
Weet niet / geen mening	33%	34%	33%

Op de hoogte zijn van de mogelijkheden om invloed uit te oefenen

Eén op de vijf Rotterdammers (21%) is bekend met manieren om invloed te kunnen uitoefenen op gemeentebestuur in de eigen woonomgeving. 46% geeft aan niet op de hoogte te zijn van de inspraak- en participatiemogelijkheden, maar denkt wel een manier te kunnen vinden als dat nodig is. Een derde (33%) is niet op de hoogte en heeft ook geen idee hoe dat aan te pakken.

Tabel 3 Weet u hoe u invloed kunt uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in uw eigen woonomgeving?

	2019	2020	2021
Ja	23%	22%	21%
Nee, maar ik denk dat ik wel een manier zal vinden als ik dat nodig vind	44%	43%	46%
Nee, en ik heb ook geen idee hoe ik dat zou moeten aanpakken	32%	35%	33%

Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond en 45-plussers geven vaker aan bekend te zijn met de mogelijkheden dan Rotterdammers van niet-westerse herkomst en 45-minners.

Van degenen die hebben aangegeven meer invloed te willen kunnen uitoefenen op het beleid van de gemeente weet een kwart (25%) ook mogelijkheden om die invloed uit te oefenen. Vorig jaar was dit 27%.

Invloed op plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen

De zelfde vragen zijn ook gesteld over plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen.

De wens om meer invloed uit te oefenen op plannen en activiteiten van de gemeente

43% van de Rotterdammers heeft de behoefte om meer invloed te kunnen uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen. Het aandeel Rotterdammers voor wie dit niet zo is, bedraagt 32%. Het resterende deel (25%) geeft aan hier geen mening over te hebben.

Tabel 4 Wilt u meer invloed kunnen uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen?

	2019	2020	2021
Ja	44%	41%	43%
Nee	29%	30%	32%
Weet niet / geen mening	27%	29%	25%

Vrouwen geven wat vaker aan invloed te willen uitoefenen op gemeentelijk beleid dan mannen, en Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond hebben vaker deze behoefte dan Rotterdammers van niet-westerse herkomst.

Communicatie van de gemeente over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen

De helft van de Rotterdammers (49%) vindt dat de gemeente niet duidelijk communiceert over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen. Slechts 18% van de Rotterdammers beantwoordt deze vraag positief. Eén op de drie (34%) heeft hier geen mening over.

Tabel 5 Vindt u dat de gemeente duidelijk communiceert over hoe u invloed kunt uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen?

	2019	2020	2021
Ja	17%	17%	18%
Nee	52%	50%	49%
Weet niet / geen mening	32%	33%	34%

De meeste ontevredenheid over de communicatie van de gemeente over de mogelijkheden om invloed te hebben op gemeentebestuur is er onder Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond. Mannen zijn wel *iets* vaker tevreden dan vrouwen.

Op de hoogte zijn van de mogelijkheden om invloed uit te oefenen

Eén op de drie Rotterdammers (31%) is bekend met manieren om invloed te kunnen uitoefenen op het gemeentebestuur. Dit is vergelijkbaar met de uitkomst in 2019 en 2020.

Tabel 6 Weet u hoe u invloed kunt uitoefenen op plannen en activiteiten van de gemeente in het algemeen?

	2019	2020	2021
Ja	33%	33%	31%
Nee	67%	67%	69%

Mannen, Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond en 45-plussers geven vaker aan bekend te zijn met de mogelijkheden dan vrouwen, Rotterdammers van niet-westerse herkomst en 45-minners.

Van degenen die hebben aangegeven meer invloed te willen kunnen uitoefenen op het beleid van de gemeente weet 36% ook mogelijkheden om die invloed uit te oefenen. Dit aandeel lag in 2020 op 39% en in 2019 op 35%.

Contact zoeken om invloed uit te oefenen

De gemeentelijke website wordt het vaakst gekozen als manier om contact met de gemeente te zoeken om invloed uit te oefenen in de eigen woonomgeving of in het algemeen (50%). Daarna volgen het centrale telefoonnummer (30%), het bijwonen van een wijkbijeenkomst (18%) en een contactpersoon bij de gemeente (17%). 8% van de Rotterdammers weet niet hoe ze contact op zouden nemen of heeft geen mening hierover.

Tabel 7 Als u invloed zou willen uitoefenen in uw eigen woonomgeving of in het algemeen, hoe zou u dan contact zoeken?

	2019	2020	2021
Via de gemeentelijke website www.rotterdam.nl	41%	44%	50%
Via het centrale telefoonnummer (14010)	30%	32%	30%
Via een wijkbijeenkomst	24%	19%	18%
Via een contactpersoon van de gemeente	21%	16%	17%
Anders	-	5%	6%
Weet niet / geen mening	12%	11%	8%

18% van de Rotterdammers heeft wel eens geprobeerd om invloed uit te oefenen op plannen of activiteiten van de gemeente, maar is dat niet gelukt omdat ze niet wisten hoe ze dat aan moesten pakken.

Tabel 8 Heeft u wel eens geprobeerd om invloed uit te oefenen op plannen of activiteiten van de gemeente, maar is dat niet gelukt omdat u niet wist hoe u dat aan moest pakken?

	2019	2020	2021
Ja	18%	15%	18%
Nee	82%	85%	82%

En tenslotte is gevraagd met wie er binnen de gemeente wel eens contact is opgenomen. Rotterdammers geven het vaakst aan met een ambtenaar (26%) contact te hebben gehad. 15% heeft wel eens contact gehad met een lid van een Wijkraad of Wijkcomité, 13% met een lid van een Gebiedscommissie en 11% met een lid van de Gemeenteraad.

Tabel 9 Heeft u wel eens contact opgenomen met een ...

	2019	2020	2021
... lid van de Gemeenteraad?	8%	9%	11%
... lid van een Gebiedscommissie?	15%	13%	13%
... lid van een Wijkraad of Wijkcomité?	15%	15%	15%
... ambtenaar?	30%	28%	26%

Voorts zijn in zowel de B- als in de E-lijst vijf vragen opgenomen over de samenwerking door Rotterdammers met de gemeente. De uitkomsten hiervan worden in de nu volgende paragraaf besproken.

Samenwerking met de gemeente

Samenwerking met de gemeente

In de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek zegt 14% van de Rotterdammers wel eens te hebben samengewerkt met de gemeente; bijvoorbeeld om samen iets op te pakken, om een eigen initiatief uit te werken, omdat naar een mening werd gevraagd over een bepaald onderwerp of om een wens, opvatting of idee door te geven. In eerdere jaren lag dit aandeel ongeveer even hoog.

In 2020 betrof het, net zoals in 2019 en 2018, het vaakst 50- tot 65-jarige Rotterdammers (17%) en het minst vaak 16- tot 30-jarige Rotterdammers (8%) die zich opwierpen om met de gemeente samen te werken. Het aandeel dat samengewerkt heeft met de gemeente is hoger onder de mannen dan onder de vrouwen (16% versus 11%). Ook geven Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond vaker dan degenen met een niet-westerse achtergrond aan, het afgelopen jaar te hebben samengewerkt met de gemeente (15% versus 9%).

In de meeste gevallen had de samenwerking te maken met een schone buitenruimte, veiligheid en groenvoorzieningen (tabel 10). In vergelijking met 2020 ging de samenwerking in 2021 veel vaker om 'schoon', en minder vaak om een sociaal project.

Tabel 10 Over welk onderwerp ging uw samenwerking met de gemeente?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Schoon	23%	27%	31%	39%	36%	34%	41%
Veilig	25%	28%	28%	27%	30%	29%	34%
Groenvoorziening	26%	28%	28%	25%	27%	34%	29%
Gebiedsplan / Inrichtingsplan	29%	27%	24%	19%	13%	15%	19%
Wijkagenda / wijkactieplan	-	-	-	-	9%	10%	15%
Sociaal project	21%	24%	15%	22%	13%	20%	14%
Zelf opgezet initiatief	15%	15%	12%	11%	12%	10%	11%
Bouwproject	12%	10%	10%	8%	10%	10%	11%
Speelvoorziening	-	-	-	-	6%	5%	8%
Taalproject	3%	4%	3%	7%	4%	4%	4%
Parkeren / verkeer	7%	3%	6%	2%	3%	6%	4%
Gemeentevisie	5%	7%	5%	7%	-	-	-
Anders	19%	8%	15%	11%	21%	11%	7%

De Rotterdammers die met de gemeente samenwerkten, legden in eerste instantie meestal contact via het centrale telefoonnummer of direct met een ambtenaar (tabel 11). Het eerste contact loopt steeds vaker direct via een ambtenaar of via een lid van de Gebiedscommissie.

Tabel 11 Op welke manier is het eerste contact met de gemeente hierover verlopen?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	2019	2020	2021
Via het centrale telefoonnummer (14010)	31%	32%	32%
Door direct contact met een ambtenaar	23%	24%	27%
Via de gemeentelijke website www.rotterdam.nl	17%	19%	18%
Door contact met leden van de Gebiedscommissie	11%	14%	17%
Tijdens een wijk- of buurtbijeenkomst	14%	15%	13%
Door het indienen van een bewonersinitiatief	7%	11%	10%
Door het lidmaatschap van een wijkoverleg, bewonersvereniging of ander platform	6%	10%	8%
Door contact met leden van de Wijkraad of het Wijkcomité	7%	8%	7%
Door contact met een wethouder	1%	3%	5%
Door het indienen of ondersteunen van een burgerinitiatief	5%	5%	4%
Door contact met leden van de Gemeenteraad	5%	5%	4%
Via de Buiten Beter app o.i.d.	-	8%	3%
Via een brief of enquête van de gemeente	1%	3%	1%
Anders	22%	5%	8%

Mening over samenwerking met de gemeente

Aan de Rotterdammers die hebben aangegeven in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek wel eens te hebben samengewerkt met de gemeente is over die samenwerking en het contact met de gemeente wederom een tiental positief geformuleerde stellingen voorgelegd. De hoogste percentages '(helemaal) eens' zien we ook dit jaar bij de stellingen "Mijn mening is serieus genomen tijdens het samenwerkingsproces" (54%) en "De betrokken ambtenaar / bestuurder had veel interesse in mijn bijdrage" (49%). Het vaakst (helemaal) oneens is men het met de stellingen "Ik vind dat samenwerking met de gemeente weinig moeite kost" (40%) en "Ik heb goede terugkoppeling gekregen tijdens het samenwerkingsproces" (23%). Zie tabel 12 voor een volledig overzicht.

Over de hele linie is een afname zichtbaar in het aandeel Rotterdammers dat het er (helemaal) mee eens is, al zijn wel nog steeds veel meer mensen het (helemaal) eens dan (helemaal) oneens met de stellingen. Enige uitzondering op dat laatste: de stelling "Ik vind dat samenwerking met de gemeente weinig moeite kost", waar 28% het (helemaal) mee eens is en 40% het (helemaal) mee oneens.

Tabel 12 In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen over uw contact met de gemeente?

	2018	2019	2020	2021
Ik kon de juiste contactpersoon bij de gemeente makkelijk vinden.				
(helemaal) eens	56%	52%	51%	46%
niet eens, niet oneens	19%	18%	21%	21%
(helemaal) oneens	23%	26%	21%	27%
weet ik niet (meer)	3%	5%	6%	6%
Ik vind dat er voldoende manieren zijn om samen te werken met de gemeente.				
(helemaal) eens	54%	53%	53%	46%
niet eens, niet oneens	19%	19%	20%	26%
(helemaal) oneens	21%	24%	20%	24%
weet ik niet (meer)	6%	3%	7%	4%
De betrokken ambtenaar / bestuurder had veel interesse in mijn bijdrage.				
(helemaal) eens	51%	53%	57%	49%
niet eens, niet oneens	23%	20%	16%	21%
(helemaal) oneens	20%	19%	18%	21%
weet ik niet (meer)	6%	8%	9%	8%
Ik heb goede terugkoppeling gekregen tijdens het samenwerkingsproces.				
(helemaal) eens	48%	47%	50%	43%
niet eens, niet oneens	23%	20%	22%	20%
(helemaal) oneens	26%	27%	23%	30%
weet ik niet (meer)	3%	6%	5%	7%
Mijn mening is serieus genomen tijdens het samenwerkingsproces.				
(helemaal) eens	54%	56%	63%	54%
niet eens, niet oneens	21%	16%	16%	17%
(helemaal) oneens	20%	22%	17%	23%
weet ik niet (meer)	5%	6%	4%	6%
Mijn ideeën / initiatieven zijn gebruikt of ondersteund door de gemeente .				
(helemaal) eens	38%	42%	38%	38%
niet eens, niet oneens	26%	20%	24%	21%
(helemaal) oneens	22%	27%	24%	28%
weet ik niet (meer)	14%	11%	14%	13%
De gemeente staat open voor mijn wensen, opvattingen, ideeën of eigen initiatieven.				
(helemaal) eens	41%	44%	45%	41%
niet eens, niet oneens	28%	23%	23%	24%
(helemaal) oneens	24%	23%	22%	26%
weet ik niet (meer)	7%	10%	10%	10%
De gemeente toont betrokkenheid bij mijn initiatief.				
(helemaal) eens	42%	45%	43%	39%
niet eens, niet oneens	27%	23%	26%	25%
(helemaal) oneens	22%	25%	20%	27%
weet ik niet (meer)	9%	7%	11%	10%
Ik vind de gemeente een prettige samenwerkingspartner.				
(helemaal) eens	45%	45%	43%	41%
niet eens, niet oneens	25%	26%	28%	31%
(helemaal) oneens	23%	24%	22%	25%
weet ik niet (meer)	6%	5%	7%	4%
Ik vind dat samenwerking met de gemeente weinig moeite kost.				
(helemaal) eens	-	-	37%	28%
niet eens, niet oneens	-	-	24%	27%
(helemaal) oneens	-	-	33%	40%
weet ik niet (meer)	-	-	6%	4%

Al met al is 40% tevreden over de uitkomst van de samenwerking, 33% een beetje tevreden en 27% niet tevreden, wat een slechtere score dan in 2019 en 2020 betekent. Zie tabel 13.

Tabel 13 Bent u tevreden over de uitkomst van de samenwerking?

	2019	2020	2021
Ja	46%	46%	40%
Een beetje	33%	33%	33%
Nee	22%	21%	27%

En tenslotte zijn in de D-lijst vier vragen opgenomen over meedenken en meebeslissen over maatregelen in de leefomgeving. Deze vragen zijn in 2020 voor het eerst gesteld.

Meedenken en meebeslissen over maatregelen in de leefomgeving

Redenen om wel of niet mee te willen denken / beslissen

Allereerst is gevraagd waarom men *wel*, en waarom men *niet* zou willen meedenken of meebeslissen over maatregelen in de eigen leefomgeving.

Redenen om *wel* mee te denken en mee te beslissen zijn vooral 'willen bijdragen aan de buurt' (56%), zich 'verbonden voelen met de buurt' (35%) en de mening hebben dat dingen anders moeten (34%). Bijna een kwart (23%) zou dat nooit willen. De antwoorden verschillen nauwelijks met die uit 2020. Zie tabel 14.

Tabel 14 Waarom zou u wel willen meedenken of meebeslissen over maatregelen in uw leefomgeving? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2020	2021
Omdat ik wil bijdragen aan mijn buurt / straat	55%	56%
Omdat ik mij verbonden voel met mijn buurt / straat	35%	35%
Omdat ik vind dat er dingen anders moeten in mijn buurt / straat	35%	34%
Omdat ik de mensen in mijn buurt / straat beter wil leren kennen	15%	17%
Dat vind ik gezellig	10%	12%
Omdat ik daar goede ervaringen mee heb (mijn mening werd serieus genomen)	5%	4%
Omdat anderen dat ook doen	3%	3%
Dat zou ik nooit willen	23%	23%

De belangrijkste reden om *niet* mee te willen denken of te beslissen is daar geen tijd voor te hebben (39%). Ook laat men het graag over aan experts die daar meer verstand van hebben (32%). Ook deze antwoorden verschillen nauwelijks met die uit 2020. Zie tabel 15.

Tabel 15 Waarom zou u niet willen meedenken of meebeslissen over maatregelen in uw leefomgeving? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2020	2021
Daar heb ik geen tijd voor	38%	39%
Omdat ik dat graag overlaat aan experts die daar meer verstand van hebben	33%	32%
Dat heeft geen zin; er gebeurt toch niets met mijn mening	24%	23%
Omdat ik niet weet hoe ik dat moet aanpakken	20%	22%
Omdat ik de mensen in mijn buurt / straat niet zo goed ken	10%	11%
Dat vind ik te moeilijk	12%	10%
Omdat ik daar geen goede ervaringen mee heb (mijn mening werd niet serieus genomen)	10%	9%
Omdat ik mij niet verbonden voel met mijn buurt / straat	6%	7%
Omdat anderen dat ook niet doen	3%	3%

Op welke manier

De Rotterdammers die met de gemeente willen meedenken en meebeslissen doen dat het liefst digitaal (63%), schriftelijk (32%) of mondeling (31%). Andere manieren zijn minder gewild. Zie tabel 16.

Tabel 16 Hoe wilt u het liefst meedenken of meebeslissen over maatregelen in uw leefomgeving?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	2020	2021
Digitaal ¹	63%	63%
Schriftelijk ²	33%	32%
Mondeling ³	29%	31%
Buiten op straat ⁴	14%	17%
Door het indienen van een eigen idee of initiatief ⁵	11%	14%
Anders	5%	7%

¹): Digitaal: bijvoorbeeld door digitale vragenlijsten / meningspeiling / de Gemeentepeler.

²): Schriftelijk: bijvoorbeeld door een brief of schriftelijke vragenlijsten.

³): Mondeling: bijvoorbeeld door een bewonersavond, een gesprek met een bestuurder of ambtenaar of door inspreken in een Gebiedscommissie, Wijkraad of Wijkcomité.

⁴): Buiten op straat: bijvoorbeeld via Buurt Bestuurt, Buurt Preventieteams, Zelfbeheer, Buurtvaders, Schouwen.

⁵): Een eigen idee of initiatief indienen: bijvoorbeeld via Bewonersinitiatieven, CityLab010 of Right to Challenge.

Onderwerpen

Rotterdammers willen het liefst meedenken en meebeslissen over 'schoon' (70%), 'veilig' (65%) en groenvoorzieningen (59%). In iets mindere mate willen zij ook over onderwerpen als parkeren (41%) meepraten. Zie tabel 17.

Tabel 17 Over welke onderwerpen wilt u het liefst meedenken of meebeslissen over maatregelen in uw leefomgeving?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	2020	2021
Schoon	69%	70%
Veilig	69%	65%
Groenvoorziening	53%	59%
Parkeren	43%	41%
Klimaatmaatregelen (zoals woningen van het gas af)	30%	32%
Bouwprojecten	25%	28%
Sociale projecten	23%	25%
Inrichtingsplan / Wijkagenda / Wijkactieplan	24%	24%
Speelvoorzieningen	21%	22%
Anders	8%	8%

Voor alle verdere inlichtingen:

Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.

Onderzoek en Business Intelligence; juni 2021.

Auteur: Paul de Graaf.

Voor meer informatie: <http://www.onderzoek010.nl>.

Gemeente Rotterdam